

Etusivu>Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat>Avioero ja asumusero

Tämän sivun alkukielistä versiota [PL](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

puola

Swipe to change

Avioero ja asumusero

Puola

1 Millä edellytyksillä avioeron voi saada?

Tuomioistuin antaa avioerotuomion, jossa todetaan, onko avioliiton hajoaminen jommankumman puolison syytä ja jos on, niin kumman. Tuomioistuin voi jättää syyllisyyskysymyksen ratkaisematta, jos molemmat puoliset sitä pyytävät.

Avioero voidaan myöntää, vaikka puoliset eivät olisi eläneet ensin asumuserossa.

2 Mitkä ovat avioeron myöntämisperusteet?

Avioero voidaan myöntää, jos tuomioistuin toteaa, että puolisoitten yhteiselämä on päättynyt kokonaan ja pysyvästi. Molempien edellytysten on täyttyttävä samanaikaisesti (perhe- ja huoltajiuslain 56 §:n 1 momentti).

3 Mitä laillisia vaikutuksia avioerolla on

3.1 aviopuolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin (esim. sukunimeen)

Eronnut puoliso, joka oli vaihtanut sukunimeä avioliiton solmimisen yhteydessä, voi kolmen kuukauden kuluessa avioerotuomion voimaantulosta ottaa uudelleen käyttöön entisen sukunimensä tekemällä asiaa koskevan hakemuksen väestörekisteritoimiston johtajalle.

Eronnut puoliso voi solmia uuden avioliiton.

3.2 omaisuuden jakamiseen puolisoitten välillä

Avioliiton solmimisen yhteydessä puolisoitten omaisuus siirtyi lain nojalla molempien yhteiseen omistukseen (*wspólność ustawowa*). Yhteisomistus koskee myös omaisuutta, joka hankitaan avioliiton aikana. Yhteisomistus päättyy avioliiton purkautuessa eli esimerkiksi avioerotuomion tullessa voimaan.

Tuomioistuin päättää avioerotuomion yhteydessä myös yhteisen omaisuuden jakamisesta, jos jompikumpi puolisoista sitä pyytää. Yhteinen omaisuus käsittää omaisuuden, jonka jompikumpi puolisoista tai molemmat yhdessä hankkivat yhteisomistuksen voimassaoloaikana.

Yhteinen omaisuus jaetaan puolisoitten kesken tasan.

Kumpi tahansa puoliso voi painavasta syystä vaatia, että tuomioistuin jakaa yhteisen omaisuuden suhteessa siihen, minkä verran varoja kumpikin puoliso on sijoittanut sen hankintaan.

Jos puoliset asuvat yhteisessä asunnossa, tuomioistuin päättää avioerotuomiossa myös siitä, miten asuntoa on käytettävä sinä aikana kun eronneet puoliset edelleen asuvat siinä. Osapuolten yhteisestä hakemuksesta tuomioistuin voi päättää, että he jakavat yhteisen asunnon, tai myöntää asunnon vain toiselle puolisolle, jos toinen suostuu muuttamaan pois ilman, että hänelle järjestetään korvaava asunto.

3.3 puolisoitten alaikäisiin lapsiin

Tuomioistuin määrää avioerotuomiossa puolisoitten yhteisten alaikäisten lasten huollosta ja yhteydenpidosta ja määrittelee, minkä verran kummankin puolison on maksettava lasten elatuksesta ja koulutuksesta (perhe- ja huoltajiuslain 56 §:n 1 momentti).

Tuomioistuin voi määrätä huoltajuuden vain toiselle vanhemmista ja rajoittaa toisen vanhemman huoltajuuden koskemaan vain tiettyjä velvollisuuksia ja oikeuksia suhteessa lapseen (tai lapsiin).

3.4 toisen puolison velvollisuuteen maksaa toiselle elatusapua?

Eronnut puoliso, jolla on taloudellisia vaikeuksia, voi (jos hänen ei ole todettu olleen yksinään syyllinen avioliiton hajoamiseen) vaatia toiselta puolisolta elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla ja sen mukaan, millaiset ansiomahdollisuudet ja varallisuustilanne toisella puolisollla on (perhe- ja huoltajiuslain 60 §:n 1 momentti).

Jos sen puolison taloudellinen tilanne, joka on todettu syyttömäksi avioliiton hajoamiseen, heikkenee avioeron johdosta huomattavasti, on sen puolison, joka on todettu yksinään syylliseksi avioliiton hajoamiseen, huolehdittava syyttömän puolison tarpeista myös siinä tapauksessa, että tällä ei ole taloudellisia vaikeuksia (perhe- ja huoltajiuslain 60 §:n 2 momentti).

Elatusvelvollisuus päättyy, jos elatusapuun oikeutettu solmii uuden avioliiton. Jos elatusvelvollisuus koskee puolisoa, jota ei pidetty yksinään syyllisenä avioliiton hajoamiseen, elatusvelvollisuus päättyy viiden vuoden kuluttua avioerotuomion voimaantulosta (perhe- ja huoltajiuslain 60 §:n 3 momentti).

4 Mitä lakitermi "asumusero" käytännössä tarkoittaa?

Sillä tarkoitetaan virallista asumuseroa, josta tuomioistuin on tehnyt päätöksen perhe- ja huoltajiuslain 611 – 616 §:n nojalla.

5 Mitä edellytyksiä asumuseroon liittyy?

Asumuseron edellytyksenä on, että puolisoitten välit ovat pysyvästi rikkoutuneet.

6 Mitä laillisia vaikutuksia asumuserolla on?

Asumuseron lailliset vaikutukset ovat samat kuin avioeron. Asumuseroon tuomitut puoliset eivät kuitenkaan voi solmia uutta avioliittoa.

7 Mitä lakitermi "avioliiton mitätöinti" käytännössä tarkoittaa?

Avioliiton mitätöinti tarkoittaa, että kaikki avioliiton lailliset seuraukset mitätöidään taannehtivasti. Poikkeuksena on mitätöidystä avioliitosta syntyneiden lasten asema; heidän katsotaan edelleen syntyneen avioliitossa.

8 Millä edellytyksillä avioliiton voi mitätöidä?

Edellytykset avioliiton mitätöimiseksi luetellaan perhe- ja huoltajiuslaissa tyhjentävästi:

jompikumpi puolisoista on alaikäinen (10 §)

jompikumpi puolisoista ei ole oikeustoimikelpoinen (11 §)

jompikumpi puolisoista on psyykkisesti sairas tai henkisesti jälkeenyäännyt (12 §)

jompikumpi puolisoista on jo naimisissa (13 §)

puolisot ovat keskenään sukua ylenevässä tai alenevässä polvessa tai he ovat sisaruskia (ml. puolisisarusket sekä avioliiton ulkopuolella syntyneet puolisisarusket) tai he ovat sukua avioliiton kautta ylenevässä tai alenevässä polvessa (14 §)

puolisot ovat keskenään adoptiosuhteessa (15 §)

jos voidaan osoittaa, että jompikumpi puolisoista ei ole avioliiton solmimishetkellä syystä tai toisesta kyennyt tietoiseen tahdonilmaisuun tai hänellä on ollut erheellinen käsitys toisen puolison henkilöllisyydestä tai hän on ollut laittoman uhkauksen kohteena (151 §).

Syy on täytynyt olla voimassa avioliiton solmimishetkellä.

9 Mitä laillisia vaikutuksia avioliiton mitätöinnillä on?

Avioliiton mitätöintiä koskevalla tuomioistuimen päätöksellä on ns. konstitutiiviset eli oikeutta perustavat vaikutukset, jotka koskevat myös kolmansia.

Vaikutukset ovat kahdenlaisia:

taannehtivat vaikutukset ulottuvat avioliiton solmimishetkeen: puolisoiden siviilisääty palautuu ennalleen, samoin sukunimi; avioliittoon perustuva sukulaisuussuhde toisen puolison sukuun peruuntuu; lakisääteinen perimys ei ole enää mahdollinen.

välittömät vaikutukset tulevat voimaan avioliiton mitätöimis päätöksen voimaantulon myötä esim. varallisuussuhteiden osalta.

Avioliiton mitätöinnin vaikutukset puolisoiden suhteeseen avioliitosta syntyneitä yhteisiä lapsia kohtaan sekä puolisoiden varallisuussuhteisiin määräytyvät avioeroalainsäädännön asianomaisten säännösten nojalla. Niiden mukaan puoliso, joka on solminut avioliiton vilpillisin mielin, rinnastetaan puolisoon, joka on todettu syylliseksi avioliiton hajoamiseen.

10 Mitä vaihtoehtoisia muita kuin juridisia keinoja avioeroon liittyvien asioiden ratkaisemiseksi on olemassa?

Puolassa on saatavilla perheasioiden sovittelua. Sen perimmäisenä tavoitteena on ratkaista puolisoiden väliset ristiriidat niin, ettei tilanne johda avio- tai asumuseroon, tai saada aikaan sopimus eroon liittyvistä järjestelyistä (omaisuuden jako, lasten huolto). Perhesovittelua tarjoavat yleensä valtiosta riippumattomat järjestöt ja erilaiset säätöt sekä kirkko.

Puolisoit voivat hakea apua avioliittoriittoihinsa myös erilaisista perheterapioista tai tukiryhmistä tai kääntyä psykologin tai psykoterapeutin puoleen.

11 Minne avioero-/asumusero-/mitätöintihakemukset tulee lähettää? Mitä muodollisuuksia tähän liittyy ja mitkä asiakirjat hakemukseen tulee liittää?

Avioero-/asumusero-/mitätöintihakemus jätetään toimivaltaiselle alioikeudelle (*sąd okręgowy*). Tuomioistuimen toimivalta määräytyy puolisoiden viimeisen yhteisen asuinpaikan mukaan. Jos toimivaltaa ei voida määrittää tällä perusteella, hakemus jätetään sille alioikeudelle, jolle toimivalta kuuluu hakijan asuinpaikan perusteella.

Hakemuksen jättämisen yhteydessä peritään oikeudenkäyntimaksu. Jos hakija ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty maksamaan sitä, hän voi hakea tuomioistuimelta osittaista tai täydellistä vapautusta oikeudenkäyntikuluista, minkä lisäksi hän voi pyytää, että tuomioistuin nimeää hänelle maksuttoman oikeusavustajan.

Hakemukseen on liitettävä jäljennökset seuraavista asiakirjoista: väestörekisteriotteet (avioliittotodistus, lasten syntymätodistukset), palkkatodistus (tulot) ja oikeusavustajan valtakirja (jos osapuoli on valinnut oman oikeusavustajan). Lisäksi on esitettävä muut asiaan mahdollisesti liittyvät asiakirjat

(lääkärintodistukset, hallintoviranomaisten päätökset ym.).

12 Voiko asian hoitamiseen saada oikeusapua?

Katso 11 kohta.

Jos hakija pyytää osittaista tai täydellistä vapautusta oikeudenkäyntikuluista tai maksutonta oikeusavustajaa, hänen on esitettävä todistus taloudellisesta tilanteestaan (tuomioistuimesta saatavalla lomakkeella).

13 Voiko avioero-/asumusero-/mitätöintipäätökseen hakea muutosta?

Kyllä. Kaikissa näissä asioissa sovelletaan kaksivaiheista menettelyä. Alioikeuden päätökseen voi hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimesta (*sąd apelacyjny*).

14 Millä tavoin tulee menetellä jos halutaan, että toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antama avioero-/asumusero-/mitätöintipäätös tunnustetaan tässä jäsenvaltiossa?

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoja ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa 27 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003, jäljempänä 'Bryssel IIa -asetus', nojalla tällainen tuomio tunnustetaan Puolassa ilman eri toimenpiteitä eli vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista (asetuksen 21 artikla).

15 Minkä tuomioistuimen puoleen tulee kääntyä, jos halutaan vastustaa toisen jäsenvaltion tuomioistuimen antaman avioero-/asumusero-/mitätöintipäätöksen tunnustamista tässä jäsenvaltiossa? Mitä menettelyä tällaisissa tapauksissa sovelletaan?

Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää tuomioistuinta vahvistamaan, että tuomio on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta (Bryssel IIa -asetuksen 21 artiklan 3 kohta). Puolassa tällainen hakemus jätetään alioikeuteen. Alueellinen toimivalta määräytyy sen henkilön asuinpaikan mukaan, jota vastaan hakemus on tehty. Jos kumpikaan edellä tarkoitetuista paikkakunnista ei sijaitse Puolassa, alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy täytäntöönpanopaikan mukaan (Bryssel IIa -asetuksen 29 artiklan 2 kohta).

16 Mitä lakia sovelletaan avioeroasiassa silloin kun puoliset eivät asu tässä jäsenvaltiossa tai ovat eri maiden kansalaisia?

Puola on osapuolena monissa kansainvälisissä sopimuksissa, joilla säännellään tätä asiaa. Näitä kansainvälisiä sopimuksia sovelletaan ensisijaisina Puolan kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiin nähden. Sen vuoksi kussakin tapauksessa, jossa puoliset ovat eri valtioiden kansalaisia, saatetaan soveltaa erilaisia säännöksiä. Jos tällaista kansainvälistä sopimusta ei ole, sovelletaan 14. helmikuuta 2011 annetun kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain säännöksiä. Kyseisen lain 54 §:n mukaan avioero ratkaistaan sen maan lain mukaan, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat silloin kun avioeroa haetaan. Jos tällaista yhteistä lakia ei ole, sovelletaan sen maan lakia, jossa molemmat puoliset asuvat silloin kun avioeroa haetaan. Jos puoliset eivät asu samassa maassa silloin kun avioeroa haetaan, sovelletaan sen maan lakia, jossa he viimeksi asuivat yhdessä, jos jompikumpi heistä edelleen asuu kyseisessä maassa. Muussa tapauksessa avioerohakemus ratkaistaan Puolan lain mukaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2015

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.